

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/29/2021
Identifikačné číslo spisu: 3819010734
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:3819010734.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci obvineného H. T. pre zločin ublíženia na zdraví formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 155 ods. 1 Tr. zák. a prečin výtržníctva formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák., o dovolaní obvineného H. T. podanom prostredníctvom obhajcu JUDr. Jozefa Jaška proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 11. februára 2020, sp. zn. 23To/2/2020, na neverejnom zasadnutí konanom 28. februára 2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného H. T. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu v Prievidzi z 03. decembra 2019 sp. zn. 1T/135/2019 boli:

- obžalovaný Y. W. v bodoch 1), 2), 3) uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho zločinu ublíženia na zdraví sčasti spolupáchateľstvom podľa § 20, § 155 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. a pokračovacieho prečinu výtržníctva sčasti spolupáchateľstvom podľa § 20, § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) Tr. zák.,
- obžalovaný H. T. v bode 2) uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho prečinu výtržníctva sčasti spolupáchateľstvom podľa § 20, § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a zločin ublíženia na zdraví formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 155 ods. 1 Tr. zák.,
- obžalovaný T. T. v bode 2) uznaný za vinného zo spáchania prečinu výtržníctva formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák.,
- obžalovaný Š. F. v bode 2) uznaný za vinného zo spáchania prečinu výtržníctva formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a prečinu ublíženia na zdraví formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 156 ods. 1 Tr. zák.

Obvinení boli uznaní za vinných na tom skutkovom základe, že

1) obžalovaný Y. W. dňa 07.07.2019 v čase o 00.57 hod. na W. G. v T., na bočnom parkovisku pred podnikom X. T. udrel rukou do hlavy poškodeného Y. Q., ktorý spadol na zem, kde mu obžalovaný Y. W. trikrát dupol nohou po hlave a opakovane kopol nohou do oblasti trupu, čím mu spôsobil ťažký otras mozgu s následnou dlhodobou kvantitatívnou poruchou vedomia a ťažkým postkomočným syndrómom

s doposiaľ trvajúcimi depresiami a poruchami spánku, tržnú ranu hornej pery úst vľavo, ktoré zranenia si vyžiadali lekárske ošetrovanie, hospitalizáciu poškodeného v nemocnici, liečbu a stráženie obvyklého spôsobu života poškodeného v dĺžke minimálne 45 dní,

2) dňa 07.07.2019 v čase o 00.57 hod. na W. G. v T., na bočnom parkovisku pred podnikom X. T. obžalovaní H. T., T. T. a Š. F. opakovane udierali päťami a kopali do celého tela poškodeného Š. F., ktorý sa snažil počas toho ujsť, ustupoval pred nimi na hlavnú cestu pred uvedeným podnikom, kde následne k nemu pribehol aj obžalovaný Y. W., ktorý ho tiež začal rukou udierať, pričom pri ostrovčeku pri prechode pre chodcov ho obžalovaný Š. F. udrel rukou do oblasti hlavy, v dôsledku čoho poškodený spadol na zem, kde ho obžalovaný H. T. dvakrát kopol nohou do hlavy a dvakrát do oblasti trupu a obžalovaný Y. W. do neho z bezprostrednej blízkosti sedemkrát hodil kameň z výplne ostrovčeka a to do rôznych častí tela, okrem iného aj do oblasti hlavy a raz ho udrel rukou do oblasti trupu, čím mu spôsobili pomliaždenie hlavy v temnej oblasti hlavy vľavo tržnú ranu hviezdicového tvaru v priemere 3 centimetre, tržnú ranu na ľavom lakti pomliaždenie hrudníka s podkožným krvným výronom vzadu v oblasti zadnej axilárnej čiary a lopatky, zlomeninu 9. rebra vľavo s poúrazovým vykašliavaním krvi pochádzajúcej z dolných dýchacích ciest a poúrazovú bolesť krčnej chrbtice prenikajúcej do hornej ľavej končatiny do oblasti ramena vľavo, ktoré zranenia si vyžiadali lekárske ošetrovanie, liečbu a sťaženie obvyklého spôsobu života poškodeného v dĺžke 49 dní,

3) obžalovaný Y. W. dňa 07.07.2019 v čase o 00.59 hod. na chodníku pred podnikom X. T. na W.Á. G. v T. udrel pästnou do tváre poškodeného U. S., ktorý spadol na zem, kde ho znova udrel do oblasti tváre, čím mu spôsobil tržnú ranu cca 1,5 centimetra nad pravým okom s podkožným krvným výronom a opuchom do horného viečka vpravo s uzáverom očnej štrbiny pravého oka, zlomeninu oblúkov oboch jarmových kostí tváre, zlomeninu pravej čeľustnej prínosovej dutiny so zakrvácaním do tejto dutiny, zlomeninu ľavej čeľustnej prínosovej dutiny, zlomeninu vnútornej, aj vonkajšej strany pravej očnice, ktoré zranenia si vyžiadali lekárske ošetrovanie, liečbu a sťaženie obvyklého spôsobu života poškodeného doposiaľ v dĺžke 50 dní,

Za to boli odsúdení:

Obžalovaný Y. W.

Podľa § 155 ods. 2 § 42 ods. 1, § 41 ods. 2, § 38 ods. 3 a § 36 písm. l) Tr. zák. k súhrnnému nepodmienečnému trestu odňatia slobody v trvaní 5 (päť) rokov a 6 (šesť) mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. bol na výkon uloženého trestu zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. por. súd zrušil výrok o treste v rozsudku Okresného súdu v Prievidzi z 07.10.2019 sp. zn. 1T/84/2019, právoplatný 07.10.2019, ako aj ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, ak týmto rozhodnutím stratili svoj podklad.

Obžalovaný H. T.

Podľa § 155 ods. 1, § 51 ods. 1, § 41 ods. 1, § 38 ods. 2, § 36 písm. l), n), § 37 písm. h), m) a § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. (per analogiam) k úhrnnému trestu odňatia slobody s probačným dohľadom v trvaní 3 (tri) roky. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) a § 51 ods. 2 Tr. zák. mu bol výkon uloženého trestu podmienčne odložený na skúšobnú dobu s probačným dohľadom v trvaní 5 (päť) rokov. Podľa § 51 ods. 3 písm. b) Tr. zák. mu súd uložil obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov počas plynutia skúšobnej doby. Podľa § 51 ods. 3 písm. c) Tr. zák. mu bolo uložené obmedzenie spočívajúce v zákaze stretávania sa s obžalovanými Y. W. a Š. F. počas plynutia skúšobnej doby. Podľa § 51 ods. 3 písm. d) Tr. zák. mu bolo uložené obmedzenie spočívajúce v zákaze vstupu na vyhradené miesta alebo priestory, kde sa podávajú alkoholické nápoje. Podľa § 51 ods. 4 písm. a) Tr. zák. mu bolo uložené obmedzenie spočívajúce v príkaze nepríbližiť sa k poškodenému Š. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. T. U., H. č. XXX/XX, na vzdialenosť menšiu ako päť metrov a nezdržiavať sa v blízkosti obydľia poškodeného. Podľa § 51 ods. 4 písm. e) Tr. zák. mu bolo uložené obmedzenie spočívajúce v príkaze písomne sa ospravedlniť poškodenému za svoje protiprávne konanie. Podľa § 51 ods. 4 písm. g) Tr. zák. mu bolo uložené obmedzenie spočívajúce v príkaze podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediálnym úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu.

Obžalovaný T. T.

Podľa § 364 ods. 1, § 38 ods. 3 a § 36 písm. l) Tr. zák. k nepodmienečnému trestu odňatia slobody v trvaní 5 (päť) mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. bol pre výkon uloženého trestu zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Obžalovaný Š. F.

Podľa § 364 ods. 1, § 41 ods. 1, § 38 ods. 2, § 36 písm. l), § 37 písm. h) a § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. (per analogiam) k úhrnnému nepodmienečnému trestu odňatia slobody v trvaní 5 (päť) mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. bol pre výkon uloženého trestu zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. boli poškodení Y. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. T. U., L. č. XXX/XX a Š. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. T. U., H. č. XXX/XX odkázaní s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Na podklade odvolania prokurátora krajský súd podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Tr. por. zrušil sa napadnutý rozsudok vo výroku o uloženom treste odňatia slobody a uložených obmedzeniach a povinnostiach u obžalovaného H. T..

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. bol obžalovaný H. T. odsúdený podľa § 155 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 36 písm. l), písm. n), § 37 písm. h), písm. m), § 38 ods. 2 a § 41 ods. 1 Tr. zák. k úhrnnému trestu odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky nepodmienečne pre výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o uloženom treste odňatia slobody u obžalovaného Š. F..

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. bol obžalovaný Š. F. odsúdený podľa § 364 ods. 1 Tr. zák. a § 156 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 36 písm. l), písm. n), § 37 písm. h), § 38 ods. 2, ods. 3 a § 41 ods. 1 Tr. zák. k úhrnnému trestu odňatia slobody vo výmere 10 (desať) mesiacov nepodmienečne, pre výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Výroky o vine a o náhrade škody v rozsudku súdu prvého stupňa boli ponechané nedotknuté.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený H. T. dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. h) a písm. i) Tr. por. Po rekapitulácii priebehu konania uviedol, že podiel viny jednotlivých osôb nebol orgánmi činnými v trestnom konaní náležite zistený. Pred súdom prvého stupňa urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., pričom spáchanie činu úprimne oľutoval a pri objasňovaní činu bol orgánom činným v trestnom konaní nápomocný, následne na čo okresný súd podľa § 257 Tr. por. prijal jeho vyhlásenie o vine. Poukázal na čl. 50 ods. 1 a čl. 149 ústavy konštatujúc, že podľa neho žiaden článok ústavy nepovoľuje prokurátorovi rozhodovať o treste a ani o treste, o ktorom rozhodoval súd. Podľa jeho názoru zo súdnej praxe nevyplýva žiadne pravidlo, aby po prijatí vyhlásenia obvineného súdom podľa § 257 Tr. por., na podklade odvolania podaného prokurátorom v neprospech obvineného odvolací súd zásadne zmenil a sprísnil uložený trest. Následne odkázal na stanoviská trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 27. júna 2017 č. Tpj. 55/2016 a z 10. júna 2019 č. Tpj. 26/2019.

Podľa neho nie je možné jednoznačne a nepochybne určiť, resp. zrekonštruovať priebeh skutku, a preto namieta jeho zrejme znevýhodnenie oproti obvinenému Š. F.. Dal do pozornosti nálezy ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 a PL. ÚS 6/2009 a II.ÚS 55/1998, kde podľa neho konštatuje, že v prípade priznania sa páchatel'a k spáchaniu činu, úprimného oľutovania, napomáhania orgánom činným v trestnom konaní pri jeho objasnení je daná možnosť, aby súd pri určovaní druhu a výmery trestu takúto skutočnosť zohľadnil, a to aj za prípadného použitia § 39 ods. 2, ods. 4 Tr. zák., pri mimoriadnom

zniženie trestu, pričom krajský súd postupoval v rozpore s uvedenou judikatúrou. Následne pripomenul dôvody odvolania prokurátora. Keďže súd prijal jeho vyhlásenie o vine, podľa neho následne dokazovanie nevykonával, a teda akékoľvek odkazovanie prokurátora na dokazovanie vrátane jeho názorov je možné považovať za irelevantné. Zopakoval svoje tvrdenia o úlohe prokurátora v zmysle ústavy. Podľa jeho názoru judikatúra ústavného súdu uvádza, že ani recidíva nemôže byť dôvodom na odňatie práva páchatel'a na primeraný a spravodlivý trest. Následne zopakoval svoju argumentáciu o judikatúre ústavného súdu a mimoriadnom znížení trestu a uviedol, že krajský súd pri svojom rozhodovaní opomenul zmysel zahľadania odsúdenia podľa § 92 Tr. zák. Sprísnenie trestu odvolacím súdom považuje za nepreskúmateľné, nakoľko nie je zrejmé z akých úvah súd pri ňom vychádzal. Pripomenul čl. 17 ods. 2, čl. 13 ods. 3, ods. 4, čl. 2 ods. 2 ústavy.

Podľa jeho názoru, postupom súdu druhej inštanciou došlo k odopretiu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, vrátane odopretiu práva na primeraný a spravodlivý trest a rozhodnutie javí znaky svojvôle.

Následne obvinený doplnil svoje dovolanie prostredníctvom okresným súdom ustanoveného obhajcu JUDr. Jozefa Jaška. Po rekapitulácii doterajšieho priebehu konania, obvinený poukázal na časť odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančného súdu so zameraním sa na uloženie výšky trestu a jeho mimoriadneho zníženia s poukazom na stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 27. júna 2016 č. Tpj 55/2016. Pripomenul odôvodnenie odvolacieho súdu, podľa ktorého analogické použitie ustanovení § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. nie je obligatórne, a teda ak obvinený urobí na hlavnom pojednávaní vyhlásenie o vine, nemá automaticky nárok na takéto mimoriadne zníženie trestu, ako aj poukázania na nesprávne zohľadnenie jeho vyhlásenia nielen v priznaní poľahčujúcej okolnosti, ale aj v rámci mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. Následne citoval časť odôvodnenia predmetného stanoviska najvyššieho súdu. Je toho názoru, že odvolací súd nepostupoval v súlade s uvedeným stanoviskom a na podklade odvolania prokurátora sprísnil jeho trest za súčasného nerešpektovania jeho vyhlásenia a uznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., čím odvolací súd znehoval jeho vyhlásenie. Ďalej citoval stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 10. júna 2019 č. Tpj 26/2019. Podľa jeho názoru podiel viny podiel zavinení spolupáchateľov podieľajúcich sa individuálne a spoločne na spáchaní daného činu jednotnými útokmi a za situácie a okolností, za akých došlo k jeho spáchaniu, nie je možné jednoznačne a nepochybne určiť, rovnako nie je možné zrekonštruovať priebeh tejto trestnej činnosti. Preto namieta jeho zrejmé znevýhodnenie v porovnaní s inými spolupáchateľmi, nakoľko mu v porovnaní s obvineným Š. F. bol uložený prísnejší trest odňatia slobody. Z dvoch vypracovaných znaleckých posudkov z odboru zdravotníctva vyplynulo, že hoci kopol poškodeného, rebrá mu nezlomil a k ich fraktúre došlo až po útoku obvineného Y. W.. Hoci podľa neho sú v skutkovej vete nedostatky a neúplnosti o priebehu skutkového deja, je z nej zrejmé, že na páchaní trestného činu sa spolupodieľal aj obvinený Y. W.. Z uvedeného dôvodu krajský súd pri určovaní výmery trestu rozhodol v jeho neprospech. Následnej poukázal na nálezy ústavného súdu ÚS SR č. PL ÚS 9/2013, III ÚS 29/2015 a ÚS 451/2018, ako aj na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5Tdo/33/2015.

Záverom navrhol, aby najvyšší súd rozhodol, že rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon v jeho neprospech, predmetný rozsudok zrušil, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak by vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo stratili podklad a prikázal krajskému súdu vec opätovne prerokovať a rozhodnúť.

V súlade s ustanovením § 376 Tr. por. prvostupňový súd dovolanie obvineného H. T. doručil na vyjadrenie stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Prievidza úvodom písomného vyjadrenia k podanému dovolaniu zrekapituloval priebeh doterajšieho konania i obsah predmetného dovolania. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. konštatoval, že z obsahu nevyplýva, čo obhajoba konkrétne namieta, teda akým konaním, nekonaním alebo postupom malo byť porušené právo na obhajobu obvineného. Podľa jeho názoru bolo právo na obhajobu obvineného riadne zabezpečené, nakoľko mal od

vznesenia obvinenia zvoleného obhajcu, ktorý mal možnosť zúčastňovať sa na všetkých úkonoch. Okrem toho boli vykonané všetky potrebné a relevantné dôkazy tak, aby bolo umožnené súdu spravodlivo rozhodnúť, pričom obvinený mal možnosť sa vyjadriť ku všetkým dôkazom a celé konanie prebiehalo bez prieťahov.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. uviedol, že vzhľadom k uloženému trestu a s poukazom na zákonom určenú trestnú sadzbu pri trestnom čine ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Tr. zák. je zrejmé, že bol uložený zákonom prípustný druh trestu v zákonom ustanovenej trestnej sadzbe.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. pripomenul, že súdom ustálený skutok bol vo vzťahu k dovolateľovi správne právne posúdený ako zločin ublíženia na zdraví formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 155 ods. 1 Tr. zák. a prečinu výtržníctva formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák., čo v obvinený vo svojom dovolaní nenamieta. Námietku postupu súdu odporujúceho judikatúre najvyššieho a ústavného súdu považuje za irelevantnú, nakoľko podľa prokurátora predmetná judikatúra len umožňuje súdom takto postupovať a nejedná sa o obligatórnu povinnosť súdov. Nakoľko odvolací súd rozhodnutie o uloženom trest riadne a vyčerpávajúco odôvodnil, považuje jeho rozhodnutie za zákonné a spravodlivé.

Z týchto dôvodov navrhol, aby najvyšší súd na neverejnom zasadnutí dovolanie podľa 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Výjadrenia prokurátora boli následne zaslané ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté, pričom žiadna zo strán túto možnosť nevyužila.

Následne prvostupňový súd predložil spis súdu dovolaciemu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len "najvyšší súd") ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) v intenciách § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie obvineného, pričom zistil, že dovolanie proti napadnutému uzneseniu je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por. a § 566 ods. 3 Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.) a spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Tr. por.). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Tr. por., veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté a nie je daný dôvod na postup súdu podľa § 382 písm. a), písm. b), písm. d), písm. e) ani písm. f) Tr. por. Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Tr. por.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. *expresis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Podľa § 371 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať, ak:

c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,

h) bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa,

i) rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu vo vzťahu k výkladu dovolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c), písm. h) a písm. i) Tr. por. je potrebné uviesť nasledovné:

Zásadným porušením práva na obhajobu (§ 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.) sa rozumie najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe, teda stav, keď obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať, a zároveň orgány činné v trestnom konaní alebo súd, v tomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté dovolaním. Výnimočne môže ísť aj o iné pochybenie súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní, v dôsledku ktorého dôjde k odňatiu alebo znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného. Zároveň je však potrebné zdôrazniť, že nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu môže mať za následok konštatovanie naplnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Zákon totiž výslovne požaduje, aby išlo o porušenie zásadné. Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Prípadné porušenie práva na obhajobu, pokiaľ sa zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, preto samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Pri posudzovaní, či v tom ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétneho prípadu a tieto individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Dovolací dôvod podľa § 371 písm. h) Tr. por. možno uplatniť len v prípade, ak obvinenému bol uložený trest mimo trestnej sadzby ustanovenej v Trestnom zákone alebo obvinenému bol uložený taký druh trestu, ktorý Trestný zákon nepripúšťa. Uložením trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa rozumie uloženie trestu odňatia slobody obvinenému mimo trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom za trestný čin, zo spáchania ktorého bol uznaný vinným, ako aj prekročenie maximálne povolenej výmery trestu. Dovolanie možno podať aj vtedy, ak súd uložil obvinenému taký druh trestu, ktorý Trestný zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku (§ 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.) sa rozumie nesprávne právne posúdenie zisteného skutku alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia. Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo, že išlo o iný trestný čin alebo obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa súdnym skutkom dopustil. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu [§ 13 až § 15c Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005 (§ 24 až § 30 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006)], prípadne zániku trestného činu [najmä § 67 Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005 (§ 87 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006)], prípadne pochybenie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu [§ 35 ods. 1 a 2 Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005 (§ 41 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006)], súhrnného trestu [§ 35 ods. 3 Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005 (§ 42 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006)] a pod. Je však potrebné uviesť, že dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu. Nie je tak legitimovaný posudzovať ani úplnosť a správnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako ani hodnotenie v tomto konaní vykonaných dôkazov. Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu je teda dovolací súd povinný prezumovať.

Oboznámením sa s obsahom predloženého spisu najvyšší súd zistil nasledovné skutočnosti:

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. potom najvyšší súd

v kontexte uvedených zistení považuje za žiaduce pripomenúť, že vlastné hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12 Tr. por. nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom. Tak, ako pre zisťovanie skutkového stavu veci, aj pre samotné hodnotenie dôkazov platia v trestnom konaní zákonom stanovené pravidlá, podľa ktorých je potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý je nevyhnutný pre rozhodnutie. Trestný poriadok pritom nestanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v § 2 ods. 12 Tr. por., v zmysle ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania nemôže opätovne prehodnocovať vykonané dôkazy podľa predstáv obvineného - dovolateľa, pretože takéto oprávnenie mu zo zákona nevyplýva. Hodnotenie dôkazov totižto nenapĺňa žiadny dovolací dôvod.

Zároveň sa k vyššie vymedzeným námietkam obvineného žiada v kontexte dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. poznamenať, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov. Vykonanie a hodnotenie dôkazov odlišne od predstáv a želaní obvineného teda nie je porušením práva na obhajobu, a preto nemôže napĺňať ani dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Námietky obvineného k hodnoteniu dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá jeho predstavám, tak svojím obsahom nenapĺňajú nielen obvineným označený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., ale ani žiaden iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

V tejto súvislosti nemožno opomenúť ani skutočnosť, že v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe platí, že nedostatok odôvodnenia rozhodnutia súdu sám osebe nie je dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., ktoré predpokladá porušenie práva na obhajobu len v procesnoprávnom význame a nezahŕňa aj prípady nedostatku odôvodnenia súdneho rozhodnutia (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. marca 2009, sp. zn. III. ÚS 83/2009), pričom dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 371 ods. 7 Tr. por.).

Uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritorným rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Tr. por.), alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Tr. por.) [bližšie R 116/2014-I].

Dovolací súd po preskúmaní dovolania zistil, že obvineným uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. bol uplatnený formálne bez uvedenia konkrétnych skutočností, ktoré by mohli nasvedčovať porušeniu práva na obhajobu. Okrem uvedeného je nutné konštatovať, že obvinený mal obhajcu, ktorý mal možnosť sa zúčastniť na všetkých úkonoch.

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd je toho názoru, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) nebol naplnený.

Podľa dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por., v prejednávanej veci taktiež uplatneného obvineným, dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa. Zo znenia citovaného ustanovenia vyplýva, že pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu sa vyžaduje, aby v prerokúvanej veci bol obvinenému uložený taký druh trestu, ktorý zákon nepripúšťa alebo bol trest uložený mimo rámca trestnej sadzby. Iné pochybenie spočívajúce v nesprávnom vyhodnotení kritérií

uvedených v § 34 až § 39 Tr. zák. a v dôsledku toho uloženie neprimerane prísneho (alebo naopak mierneho) trestu, nie je možné dovolaním vytýkať prostredníctvom uvedeného dovolacieho dôvodu. Obvinený môže namietať len nezákonne uložený trest mimo hraníc trestnej sadzby, prípadne neprípustný trest, nie však voľnú úvahu súdu pri ukladaní trestu a hodnotenie svojej osoby, pokiaľ je trest uložený v rámci zákonom určenej trestnej sadzby.

Najprísnejšie trestným činom bol zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Tr. zák., za ktorý je ustanovená trestná sadzba 4 až 10 rokov. Nakoľko spáchal aj prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák., súd správne postupoval uložením úhrnného trestu. Pri určení trestu odňatia slobody vo výmere skôr uvedenej trestnej sadzby, teda v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby, a preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. nemôže byť naplnený. Ako už totiž bolo uvedené, dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. možno rozhodnutie (úspešne) napadnúť, len ak bol obvinenému uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa. V posudzovanom prípade je však evidentné, že sa o takúto situáciu nejedná. Obvinenému bol uložený druh trestu, ktorý zákon umožňuje uložiť pre trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, pričom tento mu bol uložený aj v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

Z uvedeného je zrejmé, že obvinenému bol uložený trest v zákonom ustanovenej trestnej sadzbe a takého druhu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin pripúšťa. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. preto tiež nie je daný.

K námietkam nepreskúmateľnosti sprísnenia trestu odňatia slobody je potrebné pripomenúť časť odôvodnenia uznesenia krajského súdu, ktorý uvádza svoje úvahy tohto postupu: „Senát odvolacieho súdu vyslovuje ten názor, že takáto „možnosť“ mimoriadneho zníženia trestu musí byť vždy posudzovaná spolu s účelom trestu tak, ako je uvedený v ustanovení § 34 ods. 1 Tr. zák. Okrem ochrany spoločnosti je dôraz kladený najmä na výchovný (prevýchovný) účel trestu. Výššie popísaná závažnosť konania oboch obžalovaných, vyplývajúca zo skutkových zistení, ako aj to, že každý z nich spáchal dva úmyselné trestné činy (obžalovaný H. T. spáchal zločin a prečin a obžalovaný Š. F. spáchal dva prečiny) a taktiež ich predchádzajúci spôsob života (že fyzické útoky proti iným osobám im nie sú „cudzie“ a že obžalovaný H.K.I T. už pred spáchaním skutku vykonal nepodmienečný trest odňatia slobody pre iný úmyselný trestný čin) podľa názoru odvolacieho súdu nesvedčia o reálnych možnostiach naplnenia účelu uložených trestov súdom prvého stupňa, mimoriadne znížených oproti zákonodarcom určenej trestnej sadzbe v osobitnej časti Trestného zákona. Senát odvolacieho súdu na rozdiel od názoru súdu prvého stupňa dospel k záveru, že možnosti nápravy oboch obžalovaných sú sťažené. Odvolací súd považuje uložené tresty obom obžalovaným za neprimerane mierne uložené v rozpore s hľadiskami určenými v zásadách pre ukladanie trestov podľa § 34 Tr. zák. a pri nesprávnom použití ustanovení Trestného zákona o mimoriadnom znížení pod dolnú hranicu zákonnej trestnej sadzby. V prípade obžalovaného H. T. odvolací súd považuje tiež na zabezpečenie ochrany spoločnosti a jeho nápravu priamy výkon trestu odňatia slobody za nevyhnutný.“ Na základe citovaného odôvodnenia je zrejmé, že súd druhej inštancie podrobne rozobral dôvody, pre ktoré sprísnil trest odňatia slobody, a teda nie je možné akceptovať námietku obvineného o nepreskúmateľnosti tohto postupu.

Najvyšší súd musel predovšetkým opätovne pripomenúť, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. predpokladá výlučne chyby právne, teda chyby, ktoré sa dotýkajú právneho posúdenia zisteného skutku v tom zmysle, že tento bol v rozpore s Trestným zákonom posúdený buď ako prísnejší alebo miernejší trestný čin alebo že vôbec nemal byť posúdený ako trestný čin pre existenciu niektorej Trestným zákonom predpokladanej okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť páchatel'a alebo protiprávnosť činu. Spomenutý dovolací dôvod je okrem toho daný aj nesprávnou aplikáciou iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže dotýkať napríklad rozhodovania o treste či ochrannom opatrení. Predmetný dôvod dovolania ale vylučuje námietky skutkové [§ 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., veta za bodkočiarkou], čo znamená, že nie je prípustné namietať, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, a tiež hodnotenie vykonaných dôkazov. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm.

i) Tr. por. slúži výlučne k náprave hmotnoprávných chýb.

Z toho vyplýva, že (ani) na podklade tohto dovolacieho dôvodu nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por., ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov podľa § 2 ods. 12 Tr. por., keďže to sú otázky upravené normami procesného práva, a nie hmotným právom. Z uvedeného je zrejmé, že predmetom dovolacieho dôvodu vzneseného podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. môže byť len nesprávne právne posúdenie skutku uvedeného v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré už nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť.

Po preskúmaní skutkovej vety výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa bolo zistené, že obvinený spoločným konaním inému úmyselne spôsobil ťažkú ujmu na zdraví a súčasne spoločným konaním dopustil sa, na mieste verejne prístupnom výtržnosti tým, že napadol iného. Uvedené vymedzenie samotného konania, a to vrátane špecifikovania jeho následku a príčinnej súvislosti medzi nimi, patrí spolu s ustálením konkrétnej formy zavinenia do okruhu skutkových (a nie právnych) zistení a záverov, ktoré sú z prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu vylúčené. Ich revízia v danom konaní preto neprichádza do úvahy.

Vychádzajúc z uvedeného, najvyšší súd uvádza, že po oboznámení sa s predloženým spisovým materiálom nezistil v dovolaní napadnutých rozhodnutiach konajúcich súdov ani také pochybenia, ktoré by znamenali naplnenie dôvodov dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por..

Len pre úplnosť musí najvyšší súd poukázať, že ostatné dovolateľom uplatnené námietky smerovali k polemike s názormi súdov nižšieho stupňa a tým aj k správnosti zistenia skutkového stavu. Ten by však bolo možné napádať jedine podľa § 371 ods. 3 Tr. por. prostredníctvom dovolania ministra spravodlivosti, ktorý však koná iba na podnet. Navyše hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý by zodpovedal predstavám obvineného, nepatrí pod žiadny dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Záverom dovolací súd dodáva, že pokiaľ ide o podanie spísané výhradne obvineným, tie nespĺňajú kvalitatívne kritérium požadované ustanovením § 373 ods. 1 Tr. por., v zmysle ktorého môže obvinený podať dovolanie, respektíve aj akékoľvek iné podanie, len prostredníctvom obhajcu. Najvyšší súd aj napriek tomu, rešpektujúc nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. januára 2010, sp. zn. IV. ÚS 305/09, pri svojom rozhodovaní prihliadol na jeho obsah, v značnej časti totožný s obsahom dovolania podaného prostredníctvom obhajcu, pričom ani výhrady dovolateľa, neuvádzané v podaní obhajcu, nemali, s ohľadom na vyššie uvedené závery vyslovené na margo nenaplnenia dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. h) a písm. i) Tr. por., dopad na zmenu rozhodnutia o tomto dovolaní.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.